

פרוטוקול מס' 290
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום שני, י"ג באדר ב' תשמ"ו (24.3.86) שעה 10.30

נ כ ז ר :

חברי הוועדה:

- א. שפירא - יו"ר
- א. אבו-חצירא
- ז. אמיר
- נ. ארד
- י. ארידור
- י. ארצי
- מ. בר-און
- ג. גדות
- פ. גרופר
- ד. דנינו
- א. ורדיגר
- י. כהן
- י. מצא
- ע. סולודר
- ע. עלי
- ח. רמון
- א. שלום
- ש. שלמה
- ג. שפר
- ד. חיכון

מוזמנים:

- שר החינוך והתרבות י. נבון
- א. שמואלי - מנכ"ל משרד החינוך והתרבות
- א. הרשקוביץ - מנהל אגף תכנון ותקצוב, משרד החינוך
- מ. כרמון - סמנכ"ל אגף תכנון ותקצוב, משרד החינוך
- א. אביאלי - מנהל מחלקה, משרד החינוך והתרבות
- מ. טויל - מנהל מחלקה, משרד החינוך והתרבות
- ש. שניאור - מנהל מחלקת הפיתוח, משרד החינוך והתרבות
- י. כהן - דובר המשרד
- ט. אלדר - עוזר השר
- ע. וולנסקי - עוזר מנכ"ל, משרד החינוך והתרבות
- מ. ברקת - מנהל המכס
- א. קפלן - משרד האוצר

מזכיר הוועדה:

א. קרשנר

יועץ משפטי:

א. דמביץ

יועצת כלכלית:

ס. אלחנני

רשמה:

מ. סרלו

1498-

(17.4.86

(אגף) ביום

זדר היום : תרומות למוסדות ציבור

2. הצעות לזדר היום
3. תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת הכספים 1986
4. תקנות אזור סחר חפשי באילת (פטורים והנחות מכסים)
(תיקון; מצ' 2)
5. קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודת מס הכנסה

היו"ר י. כהן:

אני פותח את הישיבה.

חרומות למוסדות ציבור

ש. אמיר:

לפני שנתיים אישרה הועדה לאגודה להכרה ביהדות מרוקו בדימונה לקבל חרומות למוסדותיה. לצערי לא נוצלו כל השנתיים, בעיקר בגלל חשבות השרים שנוגעים לדבר שביקשו בגלל המצב הכספי הקשה לדחות את הבקשות האלה, לתקופה כשירות. אני מקווה שירותו למדינה והכספים יתחילו לזרום. אני מבקש שיאריכו את האישור.

ה ו ח ל ט

להמליץ על הארכת הקביעה בענין בית יהדות מרוקו וצפון אפריקה.

הצעה לסדר - ח"כ ח. רמון

ח. רמון:

אני רואה בחומרה שחבר כנסת מועדת הכספים מנהל ויכוח על נושא שאפשר לחמוך בו או להתנגד לו - על הבורסה, בלב לבם של ספקולנטים, ומסית נגד חבר-כנסת אחר, נגד ראש הממשלה - אני לא הממונה על הענין. אני מבקש לקיים על זה בירור בועדה. אני יכול לעשות אותו דבר. כל החלטה פוגעת באיזה ציבור. אני מכין את הדעה של אלה שמתנגדים לבורסה, אבל אני יכול להציג את זה בצורה מבזה. אני מבקש שעל זה יתקיים דיון.

התחיל להתקיים דיון עם שר האוצר במשך רבע שעה. שר האוצר הצביע בעד ההצעה בממשלה לפני שלוש שנים, לפני שלוש שנים הוא הצביע מער מס על פח"ם, לפני שנתיים הכריז על הפיחות כאשר התחילה התכנית הכלכלית וגרם למפולת בבורסה. אני מציע לשר האוצר לקיים ויכוח ענייני מהותי, שלא יאמץ את השפה של אחרונה אנחנו עדים לה בכל מיני פורומים מפלגתיים ולא-מפלגתיים. אני מבקש לקיים בירור עט דן והעמדות יוצגו ע"י המשתתפים. אני לא מקבל את הנוהל ששר האוצר בא והולך והענין יורד מסדר היום.

תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1986

היו"ר א. שפירא:

אני רוצה לברך את סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, את המנכ"ל ואת הצוות הבכיר של המשרד. המשרד הוא אגד המשרדים שהיינו צריכים לתת לו 4 ימים לדיון, ואני מצטער שלקחנו את המשרד כאשר המליאה יושבת וכאשר ראש הממשלה הזמין אותנו לדיון בשעה 11. לכן אני מציע, אם אפשר, לקיים את הישיבה על נושא זה ביום חמישי.

י. נבו:

הקיצוצים שהממשלה החליטה עליהם בשנה זו לגבי משרד החינוך, הם חלק קטן מחוץ חקביב הפעולות, מיליון וחצי דולר. הסכום המירבי הוא גבייה. בחלקו, זו אותה אגרת חינוך שמדובר בה הרבה, שאמורה להכניח 27 מיליון דולר. יש התנגדות לכך בחוגים שונים. אני הכינתי את הצעת החוק, היא בוועד הצרים לחקיקה. מדובר מגן הילדים עד כיתות י"ב, כאשר מגזרים שונים פטורים ממנה, כגון ערי פיתוח, מושבי עולים, משפחות במצוקה, משפחות עם מספר ילדים מסוים, יש להם הנחות. כמו-כן נכי צה"ל, נזקקי סעד, למשפחות שכולות. הנושא הזה יוכרע בשיחות, אם תוטל אגרה או ימצא מימון אחר.

דובר על עוד 24 מיליון דולר שיבואו כתוצאה ממו"מ עם המורים. הממשלה עומדת לבקש מהמורים לוותר על חלק מהתוספות המגיעות להם על פי דין. החלק הזה שאוזו אמורה הממשלה לבקש, זה 24 מיליון דולר.

מ. בר-און:

זה מגיע להם לפי החלטות קודמות?

י. נבו:

כן, דו"ח עציוני. תוספות שהיו צריכים לקבל ונדחו בגלל מצב החירום. ראש הממשלה, שר האוצר ואני צריכים להזמין אותם לשיחה ולבקש מהם שיסכימו לדחות את זה. הודעתי בממשלה שאם המורים לא יסכימו לוותר על הסכום הזה, אני לא כתובת לקיצוץ כזה של 24 מיליון דולר. משרד האוצר ניסח את זה בשעות, זה 60,000 שעות. אני לא אקבל את זה אלא בחנאי שהמורים יסכימו. אם לא, לא יוכלו לבוא אל משרד החינוך בתביעה.

בשנה שעברה הורדנו 79,000 שעות, חלק משום שהיינו חייבים משנה קודמת, וחלק זה קיצוץ על גבי קיצוץ. מה התוצאה? - (א) פיטורים של 3870 מורים. באוצר לא האמינו, והבאנו את השמות של המפוטרים. (ב) התלמידים לומדים פחות. אני חושש שנקבל דור של "עמי-ארצות" שלומדים פחות שעות. השנה גם לגננות הורדנו חצי שעה, והורדנו 6% משכרן. יש מקצועות שנמחקו בכמה בתי-ספר.

המשק במצב קשה והיינו צריכים להשתתף בזה.

אני ביקשתי מהמורים לוותר או לדחות את קבלת התוספות שמגיעות להם. אם לא, לא אקבל שהאוצר יוריד את זה מהשעות, לפי הפרשנויות הטונות. לכן לא מדובר בשעות. הממשלה לא החליטה על קיצוץ שעות, היא החליטה על סכום כסף, וזה היה מוזנה בהסכם עם המורים. אם אין הסכם עם המורים, הקיצוץ יפחת ב-24 מיליון דולר.

א. אבו-חגירא:

איך חכמתם לבנות את הפטורים של אגרת החינוך?

מ. בר-און:

אני רוצה לשמוע יותר פרטים על הפטורים ולקבל מסמך בכתב. הייתי רוצה לשמוע את דעת השר על האגרה, אם הוא תומך בזה.

היכן רואה השר את הסייגים החמורים העיקריים בטיפול המשרד שלו כחוצאה מהקיצוצים. לפי דעתי האוצר הגיש בגינכם תקציב לא מאוזן. אני מניח שזה לא ייגמר בכך ששום דבר לא יקוצץ. איפה אתה רואה את עיקר הסייגים?

י. ארצי:

כיצד יגועו הקיצוצים בחינוך הלא-פורמלי? באיזה מערכות ובאיזו מידה יש השלמה במקום הפגיעות שישנן במערכת של הרשויות המקומיות בנושא תנועות הנוער. קיבלנו סקירה על המשבר שבו מצויות תנועות הנוער והשר עשה מאמצים גדולים והזרים סכום די מכובד על מנת למנוע התמוטטות, אבל יש לי הרושם שהפער בין הסכום הזה לבין הצרכים הוא עדיין גדול. אני לא צריך להסביר כמה חשובה תנועת הנוער ועל אחת כמה וכמה היום. מה יכולים להיות הפתרונות כדי להציל את תנועות הנוער בפני התמוטטות?

בקשר לתקציבי המחקר. מצטטים אחד מראשי הפקולטות באוניברסיטת ירושלים, שהכל תלוי ברצון הטוב של התורמים. האם התורמים יכולים למלא את החזר, ואם לא, מגיעים למצב של בריחת מוחות. הייתי מבקש מהשר להתייחס לבעיה הזאת.

ז. אמיר:

היות ואגרת חינוך עלולה לפגוע בחוק חינוך חובה, הייתי מציע שנודיע שאיננו מאשרים את זה ושהממשלה תמצא מקור תקציבי אחר.

בענין הקיצוץ של 60,000 שעות הוראה, במה זה יפגע? גם פה, אם זה יפגע בחינוך ובשכבות מסוימות, צריך להחזיר את זה לממשלה ולא לאשר, ועל הממשלה תמצא מקור תקציבי אחר.

מה המצב בשטח החינוך הטכנולוגי והמקצועי בבתי הספר המקיפים, בעיקר שהם לא מצויידיים במיטב הכלים החדשים?
"אמנות לעם", לא רק שאני מקווה שזה לא נחלש, אלא אני חושב שבנושא זה צריך להיות חיזוק כי זה הדבר היחיד שמגיע למקומות מרוחקים.

ע. סולודר:

החינוך במגזר הערבי. הבוקר נשמעו מספרי די מדאיגים על נשירה. 40% של הילדים במגזר הערבי לא מקיימים חוק חינוך חובה.

א. שמואלי:

לא כל כותרת בעתון היא חוצאה של מחקר.

ע. סולודר:

אותי מדאיגה, בין השאר, רמתם של הנורים, חכניות הלימודים ומבני החינוך. אני מסתובבת אחת לחודש בכפרים. מה שאני רואה במבני חינוך, זה לא יאומן - הפיזור בבתי מגורים, 30 - 40 ילדים בחדרים בלי חלונות, בלי רצפה. מה ניתן לעשות? האם במסגרת ההפשרה של 500 כיתות הוקצב למגזר הערבי?

אני יודעת שמשלחות של חנועות הנוער ביקרו אצל שר החינוך יש לפני גם מספרים על הגידול בתנועות הנוער והשחיקה בתקציבים. בדקתי, בעזרת היועצת הכלכלית שלנו, הסתבר שהשנה בוצע רק מחצית התקציב שלהם. המספרים בידי ואני מוכנה להגיש אותם אם אתבקש.

נ. ארד:

כאשר מקיימים דיון על משרד, שומעים סקירה. שמענו רק על נושא אחד שהוא דחוף מאד. אני מבקשת שתהיה עוד ישיבה לדיון על תקציב משרד החינוך.

בעתונות בחקופה האחרונה הופיעה לא פעם דאגה גדולה של מרצים באוניברסיטאות ואנשי חינוך לגבי הוראת המתמטיקה. אחד האחגרים הגדולים של משרד החינוך היה לא רק הנושא הסכנולוגי אלא הנכיון להקיף את כל המערכת בנושא של מחשבים ובעיות תקציביות מנעו את זה. מה קורה בנושא הזה של לימוד המקצועות הסכנולוגיים ובנושא המחשב. על פי מיטב ידיעתי לבתי ספר אין גישה למכשור חדיש.

בנושא חינוך מבוגרים. מה משמעות הקיצוצים בשנה הקודמת? אני נפגשת עם קבוצות של אנשים לא מבוגרים מאד, שעדיין עובדים, חסרה להם השכלת יסוד והם רוצים ללמוד. אני חושבת שיש לנו פוטנציאל אדיר כולל אנשים שמועסקים בשירות המדינה. בזמנו היו חכניות לגביהם ואי אפשר היה ליישם אותן. מה קורה בנושא של חינוך מבוגרים?

סיפוק שירותי החינוך ע"י הרשויות המקומיות. מה קורה בשטח זה בהשוואה לשנה שעברה? אני שומעת מראשי רשויות מקומיות באופן חד-משמעי, שאחד הדברים שהם לא מתכוונים לתת זה השירותים הללו, אם לא יקיימו אתם הסכמים כפי שדורש משרד החינוך. מה קורה במערכת היחסים של מרכז השלטון המקומי ומשרד החינוך?

היו חלונות של משרד העבודה והרווחה שמקיים מערכת של פנימיות, שכספי הביטוח הלאומי לא מגיעים למוסדות. מצד שני יש מוסדות שהמשרד צריך לפקח עליהם, למשל המפעל להכשרת ילדי ישראל.

לגבי סמינרים. מה קורה בנושא הכשרת מורים. האם אנחנו זקוקים לכל כך הרבה מורים נוספים כפי שקיים הלחץ על הסמינרים? מה נגמר ביחס לקיצוץ? מה עמדת משרד החינוך?

א. שלום:

לפני שנה אמרתי שפוסרו 3870 מורים, זה פגע בשכבות
שבערי הפיתוח ובישובים קטנים וגם בחינוך המקצועי. היו פניות של מספר
שעות שקוצצו וזה פוגע ברמת הלימודים ובגני הילדים. זו תהיה פגיעה חמורה
בעתיד. האם יש פגיעה ברמת החינוך כתוצאה מהקיצוצים?

אני יודע שיש תקן לגבי מספר כיתות. מה שטוב לערים
גדולות לא ניתן לקיים בישובים קטנים. בישובים קטנים מספר הילדים מועט והעומס
המוטל עליהם נוראי. אי אפשר לחבר כיתות ושהילדים ילמדו ברחוב אחר. על
הרשויות המקומיות אז לשלם את הפרש המשכורת והם לא יכולים לשאת בנטל. הישובים
מרוחקים אחד מהשני ולא יוכלו להעביר ילדים ממקום למקום. צריך להיות שינוי
בקריטריונים.

לא פעם היה דין ודברים עם שר האוצר לגבי סעיפים
מסוימים של התקציב. אנחנו חושבים שצריך להטיל מס בנושאים אחרים ולא
דוקא בענין זה. הוא טוען שהרעיון בא ממשרד החינוך. אני שואל אם זה נכון.
אני מאמין שבועדה יש רוב שלא יתן יד לזה. בנושא הקיצוץ הנוסף של 24 מיליון
דולר, אם המורים לא יסכימו, האם אתם תסכימו להקטנת השעות? אני חושב שזה
בלתי נחבל.

פ. גרופר:

במצוקה של מדינת ישראל, אני סומך על שר החינוך שיעשה
הכל בתקציב שלו כדי שיהיה חינוך בישראל. אנחנו זוכרים את החינוך שהיה לפני
קום המדינה, בלי תקציבים גדולים, בחדר אחד, היו שתי כיתות, ולמדו. היום
היו מסקלים אוחנו באבנים...

יש בעיה שמטרידה חלק גדול מחברי הועדה, וזה תקציב
הטלוויזיה. ועדת הכספים לא אישרה את התקציב וזה היה במטרה מסוימת לעשות
זדר במבנה ציבורי מסוים. סוגרים לחודש-חודשיים ועושים סדר. חשבנו שלא
יקרה דבר אם הטלוויזיה תיסגר לכמה חודשים. חיינו בלי טלוויזיה. בזמן
האחרון היו שיבושים. מדוע לא נתת ידך, לאחר שלא אישרנו את התקציב,
לסגירה? הם לא פועלים כחוק, אפשר היה להפסיק את זה ולבנות את זה מחדש.

י. מצא:

אני מצטרף לחה"כ גרופר בענין הטלוויזיה.

אולי השר יכול לפרט בענין זרם החינוך החדש ההולך
ומזרח - זרם החינוך של ערכי תנועת העבודה. איפה זה מתקיים פרט לירושלים?
לא הייתי רוצה לפתח בענין זה ויכוח פוליטי. אני יודע מה התקציב שאושר
אחמול בעיריית ירושלים והם מקציבים סכומים די נכבדים לנושא זה. האם המשרד
מעודד את זה או שהוא משאיר את זה לכל עיר? מה הפיקוח של המשרד?
אני חושב שזה פוגע ופוגע. הייתי רוצה לשמוע מהשר על הנושא.

ע. עלי:

מה קורה עם הוראת הזדעים? קראנו בעתונות שמצב הוראת המחמטקה הוא בין הגרועים בעולם. מה כב' השר חושב לעשות בענין זה? אם זה לא נכון, חגיד כך.

אנחנו שומעים בכל פעם מרצים מהטכניון ומהאוניברסיטאות שהתלמידים באים ברמה נמוכה. אני חושב שיש בסיס מסוים לכל הדאגה ביחס להוראת המדעים בחינוך היסודי והעל-יסודי. אני מבקש לדעת מה בדעתכם לעשות בענין זה. אני פטור מלספר מה המשמעות של הדבר.

שאלה שניה מתייחסת לנושא של מחזרות בארצות המזרח. אנחנו קוראים את הספר של שלמה הלל "רוח קדים". הנושא הזה לא בא לביסוי מספיק בבחי הספר. האם לא הגיעה העת להרחיב את הנושא ולתת לו ביסוי בתכנית הלימודים? אני רואה את הנושא הזה בחומרה. תכנית הלימודים מתייחסת לכלל עם ישראל. יש תכנית למורשת ערות, הייתי רוצה לראות את זה. מספרים על ציונות ומחזרות בפולין ובמקומות אחרים, ואני רוצה שיספרו גם על מחזרות אחרות ועל פעולות של ציונים בארצות אחרות.

השר י. נבון:

אתה מתבסס על הספרים של עכשיו?

ע. עלי:

עד כמה שאני מכיר, אולי בשנים האחרונות חל איזה שינוי. אני מצוי בזה עד לפני 4 - 5 שנים; אם חלה התפתחות, אני אשמח לשמוע.

הנושא הבא זה תקציבי פיתוח. האם התקציבים המוצאים כאן עונים על הצרכים המרובים בנושא הפיתוח? האם זה לא מבשר על משמרת שניה ובעיות קשות של קיום במבני חינוך?

יש כפילויות מיותרות בין המשרדים. יש אגפים מיותרים במשרדי הממשלה. אני לוקח כדוגמא את החינוך המקצועי. אני לא חושב שמדינת ישראל שמונה 4 מיליון תושבים צריכה אגף לחינוך מקצועי בכל משרד. לדעתי זה צריך להיות במשרד החינוך. מה עושים בענין זה?

החינוך הטכנולוגי יש לו משמעות עצומה על המשק, על התחום היצרני, על עצמאות כלכלית. התחום הזה לא זוכה מספיק לטיפול. היתה התקדמות אבל היא לא מספקת. דוקא בעריכת המרוחקות שם החינוך הטכנולוגי פחות טוב מאשר במרכז הארץ. האם בדעתכם לעשות מזהו בפיתוח החינוך הטכנולוגי על כל הרבדים במסגרות המכללות השונות. עפולה הוא המקום הכי צפוני שבו אפשר ללמוד את זה, ואין אפשרות ללמוד טכנאות שם.

א. אבו-זצירא:

אני מתנגד לאגרת חינוך. אני מעריך שרוב הזכרים יתנגדו לזה. שמעתי שמשרד החינוך מביא הצעה אלטרנטיבית, אני מקווה שההצעה תיפול היום.

השר י. נבון:

אנחנו לא נביא הצעה אלטרנטיבית. האוצר הציג שכר לימוד

מודרג.

א. אבו-זצירא:

אני רוצה לבקש משר החינוך לא להסכים לכך, כמי שמחמצא בנושא זה, כאשר היה קיים שכר לימוד מדורג. השכר יהיה יותר גבוה על כל חלמיד מאשר אגרת החינוך. הוא יקיף את רוב ילדי ישראל. בזמנו היו פטורים אלה שקיבלו תמיכת סעד והאחרים נכנסו לקטגוריה של מדרגה ראשונה. הרוב של ההורים היו בקטגוריות של 80%. אני מקווה שלא השר ולא הועדה יפלו בפח כאשר תבוא הצעה כזאת כאלטרנטיבה.

תרבות תורנית. מופיע סכום של 6795 שקל ובשנה שעברה היה 9392 שקל. זה הסעיף היחיד שאני מוצא בו ירידה.

ערבון הדתות ירד. שר החינוך במדינת ישראל הוא שר חינוך של כולם, כולל כל הזרמים. נתקלתי במודעה בעתונים שחתומה ע"י רבנים חשובים במדינת ישראל, שאמרה להורים לא לשלוח את ילדיהם לזרם הממלכתי-דתי של משרד החינוך כי אסור לשלוח ילדים לבתי ספר מעורבים. בזרם הדתי יש הפרדה. מודעה כזאת פירושה או שישלחו ילדים לזרם החרדי או לממלכתי. לא היתה תגובה למרות שצפיתי לה מאגף החינוך הדתי. הייתי מצפה לתגובה של השר. אני חושב ששר החינוך היה צריך לומר באופן חד-משמעי את העמדה של המדינה ולהגן על הזרם הממלכתי-דתי שיש לו אגף במשרד אבל אין מי שמסוגל להגן עליו בימים כאלה.

ש. דנינו:

מה קורה בענין הייחודיים? אנחנו רואים את "כבשת הרש". אני רוצה לדעת כמה כספים מיועדים לענין הייחודיים הכלליים שלא קשורים עם מוסדות דת על מנת לראות מה הפרופורציה.

השר י. נבון:

לענין אגרות החינוך, עלי להבהיר. אם לא הייתה אגרת חינוך הייתי יותר שמח. מה שהוצע בממשלה זה קיצוץ סכום מסוים וההצעה המקורית היתה שהסכום של 24 מיליון דולר ועוד 3 מיליון דולר ייגבו ע"י כך שהכיתות העליונות בבית הספר העל-יסודי ישלמו את הסכום הזה; לפי גירסה אחת - כיתות י"א - י"ב, ולפי גירסה אחרת 4 כיתות. אני התנגדתי בשנה שעברה וגם השנה. הנימוקים שלי הם כדלקמן:

עלולה להיות נשירה גדולה ואינני מוכן לנשירה אפילו של חלמיד אחד. יגידו לי שיש בטחונות ומי שלא יכול לשלם - לא ישלם. לא כך פועלת מערכת. בשנה שעברה היו כאלה שלא נרשמו, ולכן ביטלה את הקיצוץ בקציני ביקור סדיר. מאז שיש חינוך חינם גדלה המערכת ב-12,000 - 13,000 תלמידים. מעמיסים סכום כזה על קבוצה קטנה של אנשים. אם נגזר הדבר, אני מעריך שהעומס יחולק על פני כלל האוכלוסיה של התלמידים, לא שזה אהוב עלי ולא שזה פשוט, מי יגבה את הכסף? השלטון המקומי? אני לא בטוח שישתתפו בזה. המורים לא ישתתפו בזה.

רציתי למנוע שני דברים: (א) שתהיה נשירה; (ב) שהעומס יהיה על 2 או 4 כיתות.

לפי הנוסח של היום, העומס יתפזר ויהיה 60 - 70 דולר במקום 900 או 800.

אומרים לי אנשים שהתנסו בדבר, שצריך יהיה להקים מנגנון. בזמנו היו תכניות חסכון בבנקים לחינוך תיכון, הן בוטלו. אנשים צריכים לגייס כספים, להקים מנגנון מיוחד עם פיקוח ומשטרה.

מנימוקים אלה התנגדתי שיהיה שכר לימוד מדורג. הרעיון נשמע יפה, צודק, סוציאלי, אבל למעשה זה מה שיקרה - נשירה גדולה, עומס גדול על מספר קטן של אנשים, הקמת מנגנון לפיקוח. תחת זה אנחנו מציעים אגרת חינוך שתוסל על כל המערכת.

הפרטים הובאו לוועדת השרים לעניני חקיקה והם נתונים לשינויים.

רצינו לפטור מגזרים מהאגרה. האגרה תהיה 60 דולר למשפחה שיש לה ילד אחד, ומשפחה בת שני ילדים עד 4 ילדים תשלם שתי אגרות, ולמי שיש 5 ילדים, ישלם אגרה אחת. למי שיש 6 ילדים ויותר, פטור. פטורות גם משפחות המקבלות קיצבאות יתומים, נכי צה"ל, משפחות שכולות, ערי פיתוח, מושבי עולים, משפחות שעלו לארץ לאחר 1.4.84. אלה מגזרים שיהיו פטורים.

ש. דנינו:

זוג צעיר שהכנסתו מעל לסכום שמבטיח דמי הכנסה, אבל אם תוריד את המשכנתא שלו, הוא יגיע לסכום שמגיע לו פטור. מדובר ב-175 אלף משפחות שתהיינה פטורות מאגרה.

מ. בר-און:

למה יש פטור סוחר לערי פיתוח? יכול להיות שיש שם איש עשיר.

השר י. נבון:

הבעיה הזאת עולה בממשלה כל חודש. ערי הפיתוח מאוגדות יחד כמו יו"ש. יש הכללה של ערי פיתוח אלא אם אחת ההצעות שעומדות לדיון בנושא תתקבל. כרגע הקריטריון הוא כזה. יש הרבה הטבות לפי הקריטריון הזה. אני לא מקבל עלי להיות זה שיקבע עכשיו סיווג חדש לערי פיתוח.

בין האפשרות שאגרת חינוך תוטל על שתי כיתות או 4 כיתות, עם כל ההסתייגויות, אני משדיף שזה יתפרש על כל המערכת.

לקחנו בחשבון אפשרות ש-15% של ההורים לא יוכלו לשלם.

מה קרה למערכת החינוך כתוצאה מהקיצוצים הקודמים -

היה קיצוץ בשעות כתוצאה מחריגה משנים קודמות. בשנת 84 המשרד קיצץ 30,000 שעות במקום 50,000 ונוצרה חריגה. כחך הכל קוצצו 79,000 שעות: פוטרו מורים ולומדים פחות. מחפר הורים שפוטרו הוא 3870. זה השפיע על כל רמות החינוך. סגרנו 400 כיתות. בגני הילדים היה קיצוץ של שעות בשבוע, גומרים את הלימודים ב-12.30. יש מקצועות שנעלמו מזכנית הלימודים כמו ספורט, כלכלת בית, יש מקצועות שבמקום ללמדם 3 שעות, כלמדים שעות ובמקום 4 שעות - 3 שעות. היתה ירידה ברמה. בחינוך המיוחד קיצצנו 25%. קיצצנו בסייעות.

היות והיתה חריגה בשנה קודמת, היתה הפחתה של 490 משרות. יש בעיות קשות עם החינוך המיוחד. קיצצנו במשאבים, הפסקנו דברים מיוחדים.

הוחלט על קיצוץ של 27%, מזה בוצעו 4%, נשארו 23% שזה 4 מיליון דולר. לזה היה הסכם בין המערך והליכוד שלפיו את הפער סותמים באמצעות שירות עצמי. זה לא התבצע. השלטון המקומי מתנגד, הורים ומורים התנגדו. יש ילדים קטנים שלא יכולים לעשות שירות עצמי. הגענו להסכם עם השלטון המקומי שיגדילו את האתוז של השירות העצמי, 10% ביסודי ו-25% בעל-יסודי. זה עלה ב-35% בעל-יסודי. כתוצאה מזה פוטרו 1400 שרתים שזה סוג האוכלוסיה שאנחנו מפטרים.

היה קיצוץ בהסעות תלמידים, קרוב ל-4 מיליון דולר.

קיצצנו בהסתלכויז מורים, והרמה יורדת.

פנימיות. הקטנו את ההשתתפות שלנו בהחזקת הפנימיות. ילדים 240, כוח אדם במשרד 274 משרות. אתמול קוצצו עוד 50 משרות. הבעיה של כוח אדם היא בעיה קשה ביותר. יעול - כן, פריון - כן. קיצוץ מיותר - כן. המערכת גדולה עם 1,300,000 תלמידים, ומטפל מנגנון שכורע תחת הנטל ופעולות לא נעשות. יש סלפונים ומכתבים שלא נענים. מי שסובל זה הציבור.

אתמול הסכמנו לפשרה, במקום 100 משרות יהיו 50, ואנחנו

נרגיש בזה.

בשנת 84 בוצע קיצוץ של 5% על פעולות המשרד שאינן הוראה.

שאלו אודות החינוך הלא-פורמלי. היתה הצעה לבטל את האגף

לנוער ואני התנגדתי.

שאלו על חינוך מדעי טכנולוגי. כאשר מקצצים בכל החזומים,

אי אפשר לוותר על מתן סדרי קדימויות. לאחר הקיצוץ הכללי לקחנו משהו בכל יחידה. הושם דגש על החינוך המדעי טכנולוגי. צריך לזכור שמדובר בכמה סוגיות - יש ציוד, הכשרת מורים.

תקציב המשרד בהצטידות היה פחות ממיליון דולר, זה כל מה שרד החינוך נתן לציווד. זה נראה לי סכום אבסורדי אבל אי אפשר לקבל תוספת ציב. אני מקצץ ממקורות אחרים ונוחץ לזה.

בבאר-שבע ובחולון מכשירים את המורים. המחשב ישן. הפרשנו 11 אלף דולר לרכישת מחשב כאשר הכסף בא מכל מיני יחידות במשרד, 1,600,000 דולר גיוס פנימי לצורך זה. זה קשה כי זה נלקח מדברים חשובים. החינוך ידעי והטכנולוגי במדינת ישראל לוקחה בחסר גדול, לא צריך סטטיסטיקה לזה.

בכל העולם אי אפשר להדביק את קצב התעשייה, אי אפשר שכל ית חפר יקבל ציווד חדיש עם מעבדה שעולה 100,000 דולר. היות ואי אפשר זה לכולם, לפחות התכנית שלנו היא להקים מרכזים מדעיים וטכנולוגיים. לכיידים יסעו למרכז ויהיה שילוב של פעולות עם התעשייה. יש דברים כאלה, למידים הולכים יום בשבוע לתעשייה כדי ללמוד. הרבה דברים שאנחנו מלמדים ינם רלוונטיים. מלמדים דפוס בסדר כאשר זה מגוחך היום. אנחנו נפגשנס גם שלטונות צה"ל ומדברים אתם על המוצר המוגמר שמגיע אליהם מכיחות י"ב. נחנו חייבים לדעת את הצרכים של מערכת הבטחון, אי אפשר להתעלם מזה. יום הכל צריך להיות בהעשייה המתקדמת. היום החקלאות איננה מה שהייתה. אנחנו ריכים להקים מרכזים מעבדתיים ולהקדיש הרבה להכשרת מורים, ופה יש בעיה קובלת - החחרות בשוק פראית, מציעים משכורות למורה לפיחיקה או לכימיה י שנים או שלושה משכורת של מורה, אין פה פיתוי חוץ מאנשים שרואים בזה עוד. אנחנו מקדישים סכומים, קיבלנו מקרן רוטשילד 300,000 דולר כדי לעודד כינרים ללמד את המקצועות האלה. דיברנו עם פרופסור זיו ראש ות"ת, הוא כשיר 10 מורים לפיסיקה באוניברסיטה שילמדו בבתי ספר על-יסודיים. הוא יקש להיות בסוח שהמורים יקבלו משכורות שונות. למורים אין התנגדות. אם וצים להכין את הנוער שלנו לקראת שנות האלפיים, חייבים להכין אותו מגן ילדים.

בסמינר אורניס מתחילים עם מחשבים בגן הילדים כדי לתח ונחים של צורות, של מימדים, עומק, צבעים, מספרים. עלינו לחזק את החינוך טכנולוגי. למעלה יש מוסדות מצוינים כמו הטכניון ומכון וייצמן, אבל מה ואנחנו מייצרים איננו עומד בשום פרופורציה לאותו שיא שאליו שואפים להגיע. שבנו עשרות ישיבות עם אנשי הטכניון ומכון וייצמן והמרכז להכשרת מורים. יבשנו חכניות עיקריות, חלק לקראת השנה הבאה לסווח הקרוב וחלק לסווח ארוך וחר. אני מודע למצב התקציבי של המדינה שלנו. אם לא יהיה גיוס כספים ובחוז, לא נוכל להתמודד עם זה.

הייתי בדרום אמריקה בכנס וגם בניו-יורק, בליתי עם יהודים ושיחות אישיות בנושא הזה של החינוך הטכנולוגי מדעי, רצייתי לראות איך אפשר לספל בחיזוק התרומות למטרה זו. המצב הנוכחי איננו משביע רצון. למאות יתי ספר חסרה מעבדה, יש מקומות בהם מלמדים פיסיקה עם גיר ולוח... יש ית ספר עירוני בתל-אביב ששם יש מכשירים שהם חרומות של הורים. לא סביר. ומצב בביוולוגיה איננו טוב יותר. הכימיה הולכת ונמחקת. אנחנו מודעים לבעיה. גם מחסור גדול ואנחנו מנסים להתמודד עם זה ע"י קיצוצים פנימיים כדי להזרים למטרה זו וע"י גיוס מקורות חוץ כמו קרן רוטשילד ומקורות אחרים. גם הסוכנות היהודית, במסגרת שיקום השכונות מקדישה לזה כדי לחזק את הצדדים האלה, בעיקר יערי פיתוח. אנחנו צריכים לגדל קאדר כזה שיוכל להכשיר כוח אדם ולקלוט ועשיות מפותחות.

המגזר הערבי. אנחנו יודעים את המצב בעיקר בתחום הבניה. לנו נמחק תקציב הפיתוח. יש בנייה המשכיה בלבד. הממשלה החליטה שבשנה הבאה תהיה משמרת שניה. קמה צעקה. כפעל הפיס הסכים לעזור בענין זה ויאפשר בנייה של 500 כיתות שמחוכן 330 שלהם והשאר משותף לנו ולהם. התכנון היה ל-1100 - 1200, יש מחזור ב-700 כיתות. המצב יהיה קשה מאד בכל הארץ ובמיוחד במגזר הערבי כי שם יש פיגור. הקצבנו למגזר הערבי 52 מחוך 500, זה מה שיכולנו לעשות.

סמינרים להכשרת מורים. לא קיבלתי את הדו"ח של הועדה. לפי דעתי לא נלקחו בחשבון השיקולים הדרושים כדי לעשות צעד כזה של סגירת 10 סמינרים בבת אחת. הדו"ח הוגש כאשר היחה כבר הרשמה ודובר על 2 סמינרים. במסגרת הקיצוצים אנחנו לוקחים בחשבון הורדה בסמינרים, בשנה הבאה יהיו פחות סמינרים מאשר השנה. זה קיצוץ כספי וגם במספר המורים, הכשרנו יותר מורים ממה שנחוצים למערכת. זה לא רק ענין של הוצאה תקציבית מופרזת אלא גם מתסכל. אדם מכשיר את עצמו, המדינה משתזפת במימון, ואין לו עבודה, זה לא סביר. המדיניות שלנו היא להמשיך בקיצוץ הסמינרים ונחזק סמינרים מסוימים שיהיו בהם יותר מגמות, יותר מסלולים. הסמינרים גם יתנו תואר אקדמאי. 15% של המורים הם בעלי תואר אקדמאי.

לענין הטלוויזיה. אני חושב שאי אפשר ע"י החלטה או אי-אישור תקציבי לסגור טלוויזיה. אני התפלאתי על גישתכם. הטלוויזיה לא מקבלת תקציב מן המדינה. יש הצעות על הטלוויזיה. המקום לטענות אלה הוא בוועדת החינוך של הכנסת, היא מופקדת על תפקודה של הטלוויזיה ועל התכנים. ועדת הכספים חפשית לדבר על כל דבר אבל לא יכולה להחליט על סגירה או אי-סגירה.

היו"ר א. שפירא:

כאשר ועדת הכספים דנה בתקציבים היא גם דנה בתכנים. ההוכחה היא גם הדיון שהיה במשרד החינוך והתרבות. לא מתעלמים מתכנים וזה חל לגבי כל תקציב שסעון אישור ועדת הכספים.

השר י. נבון:

אני מקבל. אני אומר שפתיחת או סגירה טלוויזיה לא יכולה להיות תוצאה של אי-אישור התקציב. הגיע המצב לכך, שאם לסגור צריך לחשוב כיצד תיפתח. יש שני אספקטים. יש אספקטים משפטיים. הקמתי ועדה בראשות שמעון שטרית שהקמתי בהתייעצות עם היועץ המשפטי, בענין סגירת טלוויזיה ופתיחתה. במקביל קמה ועדה פנימית של רשות השידור על הצדדים המעשיים תקציביים ארגוניים ואחרים הכרוכים בסגירת ופתיחת הטלוויזיה מחדש. דבר אחד לא הייתי מציע, שהטלוויזיה תיסגר ולא נדע איך תיפתח, כי יום אחד תהיה חגיגה, יומיים כולם יגידו: יופי, ביום השלישי יגידו: איפה הממשלה ומי זה סגר? אל נשכח שיש מאות אלפי אנשים שזו צורת הביטוי היחידה שלהם. אפשר לעבור לתזנות זרות ולהתרגל לזה. גם טלוויזיה בכבלים יכולה להתפתח בהפקרות יותר גדולה מאשר היום. הדרישה לטלוויזיה תלך ותגדל. מי שיחליט על סגירה בלי שידאג לפתוח אותה, עושה עוול לענין ומעניש את הציבור. באקט הזה מענישים את הציבור. הציבור רוצה לשמוע חדשות, הוא רוצה זכניות.

אני מציע לאשר את התקציב.

היו"ר י. ארידור:

חוות הדעת של זמיר לא פסקה שועדת הכספים חייבת לאשר את תקציב הסלוויזיה. אני מציע להימנע מהשימוש הפסול של חוות הדעת של זמיר. חוות הדעת היחידה היא של היועץ המשפטי לוועדת הכספים שלא בוטלה ע"י פרופסור זמיר.

החוק מחייב שתהיה סלוויזיה אבל ועדת הכספים יכולה לא לאשר את התקציב וזה יהיה בניגוד לחוק להוציא כספים שלא אושרו ע"י ועדת הכספים. בענין זה אין עדיפות לסלוויזיה על משרד ממשלתי כל שהוא.

השר י. נבון:

אני מציע לאשר את התקציב של הסלוויזיה ולתת להליכים אחרים לברוק איך ניתן לסגור כדי שאפשר יהיה אחר-כך לפתוח.

א. שמואלי:

היות וחלק מהחברים יצאו, אני מוכן לתת תשובות בכתב. אני אומר שני דברים שאינני רוצה שיישארו באויר. בקשר למתמטיקה, אני רוצה להבהיר, בכל מה שקשור למחקר מסוה בחינוך, יש סכנה שמשווים מין בשאינו בן מינו. תלוי, אם מדינות הולכות לתחרות בינלאומית הן מתבקשות לתת סקירה של בוגרי בתי ספר תיכוניים. אנגליה יכולה לתת סגירה של "גרמר-סקול" וישראל יכולת לתת של כלל הבוגרים לרבות בתי ספר מקצועיים שלוש-שנתיים וארבע-שנתיים. במבחן הזה שצוטט באנגליה, מספר התלמידים הניגשים למבחן הוא 23% מכלל התלמידים שלומדים מתמטיקה בכיתות י"ב לעומת 43% שניגשים אצלנו, ואז משווים. כאשר עוסקים במבחן, יש סוגי מתמטיקה שונים. יש בתי ספר בארצות אחרות שלא לומדים את כל הדרגים במתמטיקה, יש בעיה של רמת הנבחנים, יש תלמידים באנגליה שנבחנו בדרגה מתקדמת או דרגה נמוכה יותר. אצלנו יש נקודות. ראיתי כבר שפרופסור באוניברסיטת חל-אביב, מומחה למדעי החיים, כששאלו אותו על הבחינות, אמר שזה חמור מיד. אנחנו צריכים לראות מה המבחן, וזה השוואה ברמת ההשגים, ובעקבות זה אפשר לתת תשובה. ביקשתי מהמדען הראשי של משרד החינוך והתרבות לאתר את המבחן. הוא מטפל בזה ויגיש למשרד את ממצאי הבדיקה.

חשוב שחברי הוועדה ידעו - אנחנו משתתפים בוועידות בינלאומיות של נוער במתמטיקה ושולחים משלחת מהקבוצות המעולות של התלמידים שלנו. אנחנו בחחרויות בין הטובים ביותר במתמטיקה.

יש ספר של פרופסור לוי מאוניברסיטת חל-אביב שעוזק ברמת השגים של מקצועות שונים. הוא מדגיש רמת השגים גם במקצוע זה.

אשמח להעביר את הממצאים, כאשר יהיו לי, לחברי הוועדה.

בקשר לדברי ח"כ עלי, על "רוח קדים", אני רוצה לומר שאנחנו נמצאים בחהליך של אינסגרציה של תרומת יהדות המזרח בתכנית הלימודים. אני מיצר על זה שדוקא קובדיה עלי שהוא בוגר משרד החינוך, לא מעודכן. כמשך 10 השנים האחרונות קרחה מהפכה בלתי רגילה בנושא של פריצה של מורשת יהדות המזרח לחכנית הלימודים. המחמאה נוגעת לידלין שהקים את מורשת יהדות המזרח במשרד ולהמר שהמשיך בזה.

א. תשלום

בארה"ב החקציב הוא 20% מהתל"ג, במדינות אחרות זה מגיע ל-40%. אנחנו מגיעים ל-100% שהתקציב שווה לתל"ג בפירוס הפנימי אחרי הקיצוצים של הממשלה. 41% החזרנו חובות, 24% בסחוף, 4% סובסידיות, 4,8% השקעות. התחומים של חינוך, בריאות, עבודה ורווחה וביטוח לאומי זה 10,7%. כל יתר משרדי הממשלה זה 15,2%, זה כולל השכלה גבוהה, בינוי ושיפוץ, חסלאות, אנרגיה, שלטון מקומי, משטרה, חוף, פנים, אוצר, תחבורה, מסחר ותעשייה. אין ברירה אלא לקצץ. בכל משרד אם תקצץ 10% זה נותן 1% תל"ג.

לדעתנו יש שתי דרכים שאפשר לקצץ, או קיצוץ ריאלי שאתה מוריד פעילות, וזו דוגמא של פיטורי מורים ושרתים, ואין ספק שמבחינת ההיבט הכלכלי זה עדיף. אופציה שניה אם אומרים שלא רוצים להוריד ברמת השירות שהמדינה נותנת לציבור, יש דרך אחרת לקצץ בחקציב וזה ע"י כך שפונים לאוכלוסייה. הלכנו בדרך המשולב של קיצוץ ריאלי בנושאים השונים וזה בא לביטוי בהפחתת שעות הוראה ובקיצוץ סמינרים. המורים צריכים לקבל תוספת לפי דו"ח עציוני. אם לא יסכימו לוותר, המערכת תיחן 60,000 שעות הוראה.

ב-85 הכנסנו היטל חינוך להוצאה נטו ותגמולים. יש גידול ב-125 מיליון דולר בחקציב מערכת החינוך בניכוי השינוי התקציבי הזה. עכשיו יש גידול של 7,24% בחקציב שנובע בעיקרו מהתוספות שמיועדות ליישום דו"ח עציוני, התוספות של הסכס עם המורים, הגידול הטבעי ומספר נושאים נוספים. על הבסיס הסגדל הזה לעומת 85, אמרנו שהתקציב נטו של משרד החינוך צריך להיות מופחת ב-4,8% כדי להוריד את רמת השירות של הציבור. החלטנו שזה יהיה מורכב משני מרכיבים:

1. הקיצוץ של שעות ההוראה וסמינרים;

2. ההצעה של האוצר הייתה שכר לימוד מדורג בתיכון. הממשלה החליטה על אגרת חינוך מאותם הנימוקים ששר החינוך הביא. אם מדובר על 60 דולר לשנה, ואם היום בגן ילדים טרום-חובה משלמים הורים שהם זוגות צעירים סכום של 350 דולר, הרי זה מוצדק. כאשר ילדים בתיכון, סביר להניח שרמת ההכנסה של ההורים גבוהה יותר. לא התכוונו שזה יהיה יותר מאשר עלות בגן חובה. יש דרגות הנחה. זה הולך לפי מצבני הכנסה של ההורים. בכל מקרה הוחלט על אגרת חינוך. דובר על 120 דולר מכסימום לשנה, זאת אומרת סדר גודל להורים שיש להם 2 - 4 ילדים - 12 דולר לחודש שזה 18,000 שקל ובגן טרום חובה הורה משלם 53 אלף שקל ובמעון יום 130,000 שקל. לכן הפגיעה ברמת החינוך מבחינת השירות שניתן לאוכלוסייה הוא 2,4%.

אשר להפחתה בשעות ההוראה, עשינו בדיקה בשנתיים האחרונות ועומד להתפרסם דו"ח מבקר המדינה לשנת התקציב 85. בדו"ח הזה הוא מאמת את ההנחות שלנו שמדובר ב-5% מהיקף השעות במערכת החינוך. זה מחולק לריכוז מקצוע, ריכוז מגמה, ריכוז שכבה.

750,000 דולר זה משכורות מורים מתוך המיליארד. אם הטילו על מערכת החינוך 60,000 שעות הורדה, יש באפשרותה להתארגן כך שלא יורידו שעה אחת מההוראה. הנחונים של שר החינוך היו לגולגלות, ויש מורים שעובדים 4 שעות במערכת. אנחנו מדברים על 1800 משרות בסך הכל. המערכת קלטה סדר גודל של 800 משרות, התוצאה שיש הפחתה של כאלף משרות במערכת.

הבדיקה הנכונה היא ביחידת עבודה שמוגדרת פר נושא, זה איננו זהה בחינוך התיכוני ובסמינרים. יש אנשים שהולכים לשעתיים ומלמדים כלכלה בבית הספר ונאמר שכתוצאה מהקיצוצים לא מזמינים אותם לשעתיים אלה חלק מהפיטורים נעשה לגבי מורים שהיו עודפים במערכת. היו איזורים, בעיקר בערים הגדולות, שבהם לאוכלוסייה היה עודף מורים. המורים קיבלו משכורת והגדילו את נפח הפעילות במערכת מעבר למה שמתחייב מתכנית הלימודים. המדובר במאות מורים מתוך 1800 משרות. סדר גודל של 500 - 600 משרות היו עודפות במערכת.

אני רוצה לקרוא את החלטת הממשלה לגבי הקיצוץ בשירות מ-22.12.85, שם בסעיף 1ד' נאמר שיש לקצץ 60,000 שעות עבודה, שזה שווה-ערך ל-24 מיליון דולר... האלטרנטיבה אם המורים יסכימו לדחות את התוספת של 41,000 שעות חינוך, תפקיד וחונכות וחניכות. אם יסכימו לדחות את השעות האלה, דובר לגבי הקטעים שקשורים להסכם עבודה שיש הכרח לקיים לגביהם מ"מ עם המורים. דו"ח עציוני נתן להם תוספת כאשר ביקשו מהם לדחות שעתיים נוספים בבתי הספר. יש בתי ספר שלא מנצלים אותם ויש כאלה שמנצלים. אם מדובר בסדר גודל, זה 60,000 שעות.

ג. גדות:

לא היה פה עניין של בקרה על חקציב. פה פקיד מאגף החקציבים בצורה ישירה מבקר את יכולת השר לפקח. אנשי אגף החקציבים מתימרים לנהל את המדינה כולה. יש כאן כניסה לתחום, זה לא מבקר המדינה.

היו"ר י. ארידור:

תפקידו של אגף החקציבים להראות היכן לדעתו ניתן לחסוך כסף ועליו לנמק את זה. אני קובע שהוא בתחומי תפקידו הלגיטימי זכאי להעיר את הערות האלה. יכול להיות ויכוח אם הוא צודק או לא, אבל תפקידו להעיר הערות; הוא מפנה תשומת לב למה שלדעתו ניתן לחסוך.

ג. גדות:

אני עדיין שומר על דעתי.

א. קפלן:

בהחלטת הממשלה על דעת שר החינוך והתרבות כחוב שבמו"מ עם ארגוני המורים, עולה גם הנושא של שעות חינוך ושעות שהייה. הוחלט לנסות להיכנס למו"מ עם ארגוני המורים כדי שיסכימו לשנות את זה. הממשלה החליטה לקצץ 60,000 שעות, אנחנו מוכנים לנהל אתם מו"מ על קיצוץ שונה.

בחינוך הטכנולוגי יש שתי בעיות מרכזיות. הנושא של כוח אדם שהוא פרוכלמטי, והנושא של הצטיידות. בנושא של הצטיידות, ככל שהציוד נעשה יותר מתוחכם, החלפת הציוד יותר גדולה. יש כאן קושי אדיר. אני לא חושב שמדינת ישראל תצליח לעמוד בסיטואציה שכל 5 - 6 שנים חצטרך להכניס ציוד חדש מתוחכם למערכת החינוך, בעיקר הטכנולוגית, אבל גם במחשבים. לכן לדעתי

צריך לשתף פעולה עם החעסיה כדי לנצל ציוד קיים במפעלים. יש ניצנים של שיחוף פעולה כאן. באשרוד יש מסלול ל"לקטרוניקה ובאים חלמידים ללמוד במעבדות של "אלתא".

יש מהנדסים והנדסאים שמשרתים בהג"א בגילאים 45 - 55 ובמקום שיעשו מילואים בהג"א, מוטב אולי שיעשו זאת במערכת החינוך. כאן ועדת הכספים יכולה לעזור למערכת החינוך. במקום לשמור על בתי קולנוע הם יכולים לסייע בנושא זה. ועדת הכספים יכולה להפעיל לחץ בעניין זה, ולשחרר כוח אדם טכנולוגי שילמדו בבתי הספר. אלה אנשים שדרושים אחר-כך לצבא.

השר י. נבון:

הממשלה החליטה לקצץ משרד החינוך $49\frac{1}{2}$ מיליון, והוחלט על $1\frac{1}{2}$ מסמינרים וסעופים שונים 24 מיליון, 24 אגרת חינוך ועוד 24 מיליון במסגרת מו"מ עם המורים על ויתור שלהם על תוספות שמגיעות להם. ההצעה של האוצר הייתה של הורדת שעות. רוב האנשים לא יודעים את המונחים האלה, דובר על כסף ולא על שעות. בממשלה אמרתי שלא אסכים לקיצוץ של שעות במשרד החינוך. והתרבות. הממשלה החליטה על הורדה של 24 מיליון דולר שיבוא ממו"מ עם המורים אמרתי שאני לא אופטימי שנצליח, אבל אם נצליח, נלך יחד; אם לא יהיה הסכם עם המורים, לא יסכים משרד החינוך להוריד 60,000 שעות או אפילו שעה אחת. על זה הויכוח. אומר מר קפלן על דעת שר האוצר שאם המורים לא יסכימו לוותר על השעות שמגיעות להם, יורידו למשרד החינוך 60,000 שעות. אני אומר שלא יכולים להוריד. ניסוח ההחלטה הובא כפי שהוצע ע"י האוצר ולא הממשלה. עובדה שכתוב שבמסגרת מו"מ עם המורים... בשבילי זה תנאי. המורים מסכימים לוותר - בבקשה; אם הם לא יסכימו, אין עוד קיצוץ של 24 מיליון דולר אצלי בתקציב. יש חילוקי דעות. לא עולה על דעתי שנווריד עוד 60,000 שעות נוסף על מה שהיה שילדים יצאו מוקדם ויהיו "עמרצים". אני יודע שיש מערכת גדול וצריך לייעל אותה, אבל אני מתנגד להוריד את הסכום הזה ממשרד החינוך ואני טוען שזו לא הייתה כוונת הממשלה.

לדעתי הועדה צריכה לאשר 24 מיליון שיבואו בהסכמה עם המורים ע"י ויתור שלהם על תוספות שמגיעות להם במסגרת המו"מ.

בעקבות האסון שקרה עם החיילים במבנה הדליק, הקמנו ועדה לבדוק מה קורה בבתי הספר ומצאנו מספרים לא נעימים.

ש. שניאור:

30,000 מ' מבנים כאלה של צריפי עץ קיימים, בסדר גודל של 700 יחידות לימוד. חלק מהם זה חדרי מלאכה.

בנוסף לאסון בצה"ל, גם נשרף מבנה של גן ילדים לפני שבועיים, המזל שלא היו שם אז ילדים.

השר י. נבון:

זה עניין של הרבה כסף וכחבתי על כך מכתב לראש הממשלה.

היו"ר י. ארידור:

מה שמונח לפני הועדה, זה תקציב משרד החינוך והתרבות. את זה צריך לאשר או לא לאשר או לתקן. אם יש פרשנות של הדברים בין שני שרים, זה יבוא לדיון בממשלה.

בזה הסתיים הדיון היום. אני מודה לשר החינוך והתרבות ולאנשי משרד האוצר ומשרד החינוך והתרבות.

תקנות אזור סחר חפשי באילת (פטורים והנחות ממסים) (תיקון מס' 2)

מ. ברקת:

ב-1.11.85 הופעל חוק סחר חפשי באילת. לשמחתנו חלק גדול והציפיות התגשמו. ההערכה היא שהמדינה מוכנה להפסיד 5 מיליון דולר. המדובר בהרחבה.

ד. תיכון:

מה זה נתן לאילת?

מ. ברקת:

עובדה שכל בתי המלון מלאים. מחחיל להיות מחסור בדירות. יש התענינות של יזמים. חברות שאף פעם לא פקדו את אילת רוצות להיכנס לאילת עם חכנית שלהם. אלה סימנים מעודדים. המכס איננו מבחין בניצול לרעה.

שני דברים רוצים להרחיב: נסיעות לאילת באויר וביבשה. היום חייבים במס ערך מוסף ומ-1.4 רוצים לפטור אותם. דחינו עד 1.4 כי זה סכום רציני.

דבר שני, אמרו לנו שבחרף התיירים בין כך נמצאים, הם פטורים בטיסות ואינם נוסעים באניות או מוניות. היום אנחנו בעד אישור הפטור גם בכלי תחבורה ציבוריים. באילת שותים הרבה בירה ויש על זה מס קניה. אנחנו ממליצים לפטור אותם אבל רק תוצרת ארץ. זה יוזיל ב-15% את המחיר.

יש פיקוח על מחירים ויש פיקוח על הוצאה משם.

ג. גדות:

מדוע לא לתת פטור גם על יינות ישראליים?

מ. ברקת:

אני מוכן לבדוק. אבדוק גם ביחס לדברים אחרים.

ד. תיכון:

מה בדבר דלק מסוכסים? אם ססים מאילת לאירופה, חייבים לחדלק בלוד, לשלם אגרה וגם לשלם יותר עבור הדלק. זה מייקר את אמצעי ההובלה הזשוב ביותר.

מ. ברקת:

אני מוכן לבדוק את זה.

בקשר ליינות, אני מניח שזו תהיה ההצעה הבאה שלנו בעוד

כמה חודשים.

ה ו ח ל ס

לאשר החקנוח לאזור סחר חפשי באילח.

קביעת מוסדות לענין סעיף 46 לפקודה מס הכנסה

ה ו ח ל ס

לאשר קביעת המוסדות המפורטים להלן כמוסדות לענין הסעיף האמור משנת המס 1985:

ע.מ.ך. - עזרה למחלות כליה

ע"ה - עמותה למען הסוהר

עוצבת הצליחה - עמותה למורשת והנצחה

קרן מילגות ע"ש ניצן מקיסן ז"ל

קרן מילגות וסיוע לקידום מפעלי חינוך וחסד "נר יחיאל" לע"מ

הרה"ח רבי יחיאל מניס זיסנצקי זצ"ל וזוגתו מרת רחל ע"ה

מרכז לשקום תעסוקתי "עודד ירוחם"

קרן לגמ"ח ע"ש ר' ישראל אבו-חצירה ובנו ר' מאיר אבו-חצירה

הישיבה הסתיימה בשעה 13.25